

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-7649922
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Ekim 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önermeleri incelenmiş olup, söz konusu önermelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:
-Dosya (1 takım)

**RİZE MİLLETVEKİLİ
SAYIN TAHSİN OCAKLI'NIN
TBMM 7/ 3084 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Rize, Artvin, Trabzon ve Giresun'da yüzlerce çay fabrikası yaz aylarında faaliyet göstermektedir. Bu fabrikaların bir kısmı doğalgaz ile çalışmakta iken bir kısmında kömür kullanılmaktadır. Kömür kullanan fabrikaların bacalarından yoğun siyah duman çıkmakta, çevre kirliliğine yol açılmakta, insan sağlığına zarar verilmektedir. Yerleşim yerlerine yakın konumdaki pek çok fabrikadan da çevreye toz ve gürültü yayılmakta olup, fabrika bacalarına filtre takılmaması Doğu Karadeniz Bölgesindeki vatandaşların en fazla şikayet ettiği konulardandır.

Gerekli tedbirler alınmadığı için yıllardır çocuklar zehir solumakta, ilerleyen yaşlarda ortaya çıkacak pek çok hastalığa davetiye çıkarılmaktadır. Kimi fabrikalardan çıkan siyah duman zaman zaman yerleşim birimlerinin üzerine çökmekte, çocuklar, yaşlılar ve hastalar kirli havadan olumsuz etkilenmektedir.

Konuyla ilgili geçmiş yıllarda çok sayıda haber yapılmasına, konu TBMM gündemine getirilmiş olmasına, bilim insanlarının uyarılarına rağmen tedbir alınmaması, çevre kirliliğine neden olan, insan sağlığını tehlikeye atan bu fabrika sahiplerinin siyaseten korunduğu izlenimi vermektedir.

Bu kapsamda;

- 1- Rize, Artvin, Trabzon ve Giresun'da kaç adet çay fabrikası faaliyettedir?
- 2- Bu fabrikalar Bakanlığınızca etkin şekilde denetlenmekte midir?
- 3- Son üç yıl içerisinde baca filtresi kullanmayan, ses ve toz yalıtımı yapmayan kaç adet fabrika tespit edilmiştir? Bu fabrikalara hangi yaptırımlar uygulanmıştır? Gerekli önlemleri almamakta ısrar ettiği için çalışma ruhsatı iptal edilen kaç adet fabrika vardır?
- 4- Kamuoyunda yaptırımların yetersiz olduğu, bu yüzden fabrika sahiplerinin gerekli tedbirleri almadığı şeklinde iddialar vardır. Bu iddialar doğru mudur?
- 5- Çevre kirliliğine yol açan fabrikalara uygulanan yaptırımlar yeterli midir? Niçin yıllardır bu sorun giderilememiştir?
- 6- Kimi fabrika sahiplerinin siyasi kayırmacılıkla korunduğu, yaptırımların uygulanmadığı, kapatıldığı halde Valilikçe özel izin çıkarılarak sağlıksız şartlarda çalışmasına müsaade edildiğine yönelik iddialar doğru mudur?

- 7- Konuyla ilgili mevzuatta bir eksiklik var mıdır, niçin tedbir alınmamaktadır?
- 8- Denetim, yaptırım uygulama gibi görevlerini aksatan Bakanlığınız görevlileri hakkında yasal işlem başlatmayı düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR

03.07.2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği’nin Kontrolü Yönetmeliği ile sanayi ve enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere verilen emisyonların kontrol altına alınmasına ilişkin hüküm ve esaslar belirlenmiştir. Bu kapsamda; söz konusu tesislerin Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği’nin Kontrolü Yönetmeliği’ne uygun olarak faaliyetlerini sürdürmeleri gerekmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu’na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 20’inci maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. Ayrıca fiilin diğer kanunlara göre suç oluşturması halinde Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunların uygulanması için adli makamlara suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bu kapsamda e-Denetim Sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2021-25.08.2023 tarihleri arasında Rize, Artvin, Trabzon ve Giresun illeri’nde faaliyet gösteren çay işletme tesislerine 311 çevre denetimi yapılmış olup, 584.275 TL idari para cezası uygulanmıştır.